

נייע יידישע פעסטער צייטונג

אָרנאן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פֿערקעהר אונד ייִדיש־קאָנפֿעסיאָנעללע. אינטערעסען.

פֿרענטעראַציאָנס־מייזין דעם בלאַטעס־אָמסט פֿרייטאָג־ביילאָנע.
פֿיר עסט־רוי־אָנגאַן:
נאַציאָהאַרניג 8 גולדען, האַלב־אַהאַרניג 4 גולדען, פֿערטע־אַהאַרניג 2 גולדען.
פֿיר דאַם־אָיסלאַנד:
נאַציאָהאַרניג 10 גולדן, האַלב־אַהאַרניג 5 גולדן, פֿערטע־אַהאַרניג 2 גולדן 50 קר.

פֿרענטעראַציאָנס־פֿאַרלעגער־שטאָט אַללע זענדונגען
זינד נאַנץ אַינפֿאַך צו אַרדעס־רען און
פֿאַרטיץ בוריאַן אין בודאַפֿעסט.
Moritz Burian in Budapest.

ערשיינט דריימאַל וואָכענטליך: דאָס פֿאַרשטאַנד אונד פֿרייטאָג.
פֿיר זעקס פֿויליאָן בלאַטעס ערשיינט מייזע
פֿערטע־אַהאַרניג אין בוך־פֿאַרם, ייִדיש־וויסענשאַפֿטליכען אינהאַלטעס.
אַנצויגן אונד קאָנקורענץ פֿאַר עטליכע ווערדן ביליגשט בערעכענט.
רעדאַקציע אונד עקספּעדיציע: וואַסצנער־בולעוואַרד מאַראַקאַנער־הויז.

בודאַפֿעסט פֿרייטאָג, יז' שבט ה'תרמ"ז. רעדאַקטער: מ' עהרענשטייל. פֿערטער יאָהרנאַנג, נוממער 18.

זאָך האָבן גראַדונעם אייפֿער פֿאַרמ-
געזעצט. אים בערלין ווירד פֿאַם 10 דיעזעס מע-
לעגראַפֿיש: דאַם אמסט-בלאַט, דער "רייכ-
אַנצויגער" פֿעאַפּענליכט זאָעבן איינע קאָזער-
ליבע פֿעאַרדונג בערעכענער דאָ מיליאָר-
טראַנספֿאַר-אַרדונג פֿיר איינע באַהען אים
קרייזע, וועלכער פֿעאַרדונג אונד דער דייטשע
בונדעס־ראַטה צינישטימט האַט! - אין מאַסנע-
בענדען קרייזען ניכט מאַן זיך אללע מיהע, דיא
בראַהענדע געפֿאַר צו בעזינענער דיעזעס בערעכ-
טיגט וואָהל צו אייניגער האַפּטונג אויף ער-
האַלטונג דעם פֿרעידענס; אַלליין דאַם פֿאַרהאַנדע-
זיין איינער זעהר גראַסען געפֿאַר אונד לידער
אונדעשטרייבאַר. דייטשלאַנד ווילל נור זינען גע-
נעוואַרטען בעזינען, נאַמליך מיט אינשולס פֿאַן
ערוואַס־לאַט־הוינגען, בעהאַלטען. עס ווירד נור צור
פֿערטע־אַהאַרניג דיעזעס בעזינענס דאָ וואַפּען ער-
גרייפֿען; ווער אין פֿראַנקרייך פֿיערען ווילל, דער
מוס דעם פֿראַנצויזישן פֿאַלקע אינשאַרפֿען, דאַם
אויף דאָ וועדער-עראַרונג פֿאַן ערוואַס־לאַט-
הוינגען אין פֿיר אללעמאַל פֿערציכט עס אין
דיעזעס פּונקטע ליענט דאָ נאַנצע פֿראַנע: אָב
פֿרעידען אָדער קרייזע? דאָ דייטשלאַנד
קיינע ווערען עראַבערונגען זוכט, אָ ווירד עס
קיינען קרייזע בעזינען! עס מוס זאָך ריסטען, אום
שלאַפּערטיג דאָ צו געשעהן, ווען דער קרייזע הויך
פֿראַנקרייך הערויפּעשוואַרען ווירד!

ניכט אונטערלאַסען דאָ וואַסע צו פֿערקוינען:
"וויר ווערען פֿראַנקרייך ניכט אנגריפֿען!" - אין
דיעזער פֿערזיכערונג ליענט געוויס אין שטאַרקער
פּונקט דער בערווינגען. - וואַרום האַט זיך אבער
אונד דער פֿאַרדענט דער פֿראַנצויזישן רעפּובליק
ניכט בענפֿאַללע צו דער פֿיערליכען ערקלאַרונג
אויפֿעראַפּעט: "וויר ווערען דייטשלאַנד ניכט אנ-
גריפֿען!" - דאַם אונט ניכט געשעהן, זאָדערן
מאַן איבערלאַסט עס דען צייטונגען, דאַם זי אַ דאָ
מאַגליכסט פֿאַרעסען, פֿרעידענס־ליעדער, אַנשטימ-
מען זאָללען! דאַם אונט אין נאַר בירלינגעס
מיטטעל, דאָ דאָ פֿראַנצויזישן רעגירונג זיך הויך
דאָ פֿערזיכערונגען דער צייטונגען יאָ ניכט געבונ-
דען פֿיהלע! עס אונט אונטער זאָלען אומשטאַנ-
דען וואָהל ניכט אונטער, וועגן מאַן ווירקליך אַלל
דען הייליגן קריגעס־לאַרם איינע אונד אַלליין
דער פֿאַר אַ צו זיך רעגירונג, נאַמענטליך
אבער דעם טאַלל־קוהען קריגעס־מינסטער באַ-
לאַנשע, צו לאַסט לענט אונד ווער זאָללע
עס דער קרייזע רעגירונג פֿעראַרען, וועגן זי אַ
דיעזער קרייזע רעגירונג האַלטונג פֿראַנקרייכעס געגענ-
איבער אלע מאַגליכען מאַסאַהמען טריפּעס פֿיר
דען פֿאַלל דעם אויסברוכעס איינעם קרייזעס.
9. דיעזעס מעלדעט דען אונד פֿאַלגענדעס: "דייטש-
לאַנד ווירד ניכט אויפֿהאַרען, דאָ פֿאַרמ-
וואַהרענדען ריסטונגען פֿראַנקרייכעס זינעדיגשט מיט
"מיליטאַרישען פֿאַרזוכט־מאַסענעלן" צו בעאַנט-
וואַרטען, דאָ אים פֿרייזשען לאַנדטאָנע זאָעבן
איינעבראַכטען איינעבאַהן־פֿאַרלאַנג אַבען פֿאַר-
וועגענען איינעם פֿיר אַרשיען צוועק, איינע
גראַסע אַנלייזע ווירד געלאַסט אויפֿענאַמטען,
וועלכע פֿיר דאָ דעקונג דער בערייטע איינעטער-
טענען אונד נאָך צו ערוואַרטען פֿיר אַרשיען!
עס פֿאַרדערענסע פֿערווענדעט ווערען זאָלל!
דאַם פֿעמענאַט, דאַם הייסט: דאָ ערהאַונג
דעם מיליטאַר־שאַנדעס פֿיר דאָ ווער פֿאַן זי-
בען יאָהרען שינט נעמערה געזוכערט, דאָ נאָ-
סע קריגעס־געפֿאַר האַט דאָ מאַכט דער אַפּאַ-
זיאַן געבראַכען, דאָ דאָ בעאַלקערונג איינעוואַ-
דאַם דאָ ער אַהונג דעם מיליטאַר־שאַנדעס, אים
אינטערעסעט דער פֿערהוינגען דעם דייטשע פֿאַ-
טעראַלדעסע, אונד בערענגט ערפֿאַרערליך אונט!"
איינע פֿאַרזער דעפֿעשע פֿאַם 10. דיעזעס
מעלדעט: "דאָ היער אים איינעבליקע הערשענדע
שייטונג גלויבט יענע שטיבלע, דאָ פֿאַר
איינעם אויסברעכענדען שטורם איינעוואַס־אל-
לעס וואַסעט אויף דאָ שטונדע, אונד באַלאַנשע
דאַם צייכען צום לאַזשאַגען געבען ווירד!
דיעזע קרייזע רעגירונגען ענטשאַפּענענע דעם פֿאַר-
צווישען פֿאַלקעס ווירד נאָך געשטייגערט, מאַן
הויך דאָ האַלטונג דער רוישען פֿרעסעסע, מאַן
ניכט זיך וואָהל ניכט דער מיינונג היך אַלס ווירד
רוסלאַנד אויף איינמאַל געגען עסטערייכ־אונגאַרן
אונד דייטשלאַנד איינען קרייזע אויפֿעהמען! דאָך
רעכענט מאַן היער אויף דען לידענשאַפֿטליכען
דייטשע־אונד דער פֿאַנלאַוו־שטען! אין רוסלאַנד,
געלאַנגט איינמאַל דער דייטש־פֿראַנצויזישע קרייזע
צום אויסברעכען דאַן דירפֿטע רוסלאַנד הויך דאָ
שטאַרקע פֿאַנלאַוו־שטען פֿאַרטייאַן און דיעזען
קרייזע הוינגענעראַנגט ווערען, אים געגען דייטש-
לאַנד שטעללונג צו נעהמען! פֿאַן דיעזער אַנשיאָונג
לאַסט מאַן זיך היער לייטען, אונד דעסאַלוב ווער-
דען דאָ פֿראַנצויזישען רייסען מונגען מיט

מיט דיעזער נוממער ערהאַלטען דאָ געהער-
מען אַבאַנגענטען דער "נייען ייִדישען פֿעסטער צייטונג" דאָ
ער סטע ליעפֿערונג דעם "לאַנדשטורם־געזעצעס"
געכט דען "פֿאַרשפּיען" צו דורכפֿירונג דעסלעבען,
ווי האַבען שטאַרקעס פֿאַר פֿיער געוואַלט,
דאָמיט דיעזעס "געכטען" געכט דען הערדיק בעזינענע
פֿאַרשפּיען" פֿאַרזעס אויפֿערוואַרטען ווערען
קאַנגע ניכט בלאַס פֿיר זיך, זאָדערן אויך פֿיר דאָ הע-
ראַנוואַכענדען זאָגען! - זאָבאַל וויר מיט דיעזער אר-
בייט פֿערטיג זינד, ווערען וויר מיט דער פֿעאַפּענליכע
אונטער, אַללעווערשען וועלשט־געכטע אונטערליך
פֿאַרשפּיען! דאָ רעדאַקציען.

דאָ פּאָליטישע לאַנגע אין אַיראָפּאַ.

I. דייטשלאַנד אונד פֿראַנקרייך. -
פֿאַרזעסען האַט דאַם פֿראַנצויזישע פֿאַר-
לאַמעט דעם קריגעס־מינסטער באַלאַנשע ה
86 מיליאָנען פֿיר פֿעסטונג־בויען, אונד דעם מאַ-
רינע (זעט) מיניסטער 80 מיליאָנען בעזינענע.
עס געשאַה דעם אַהנע יעדע דעכאַטען, אויך דאָ
אַפּאַזיאַן פֿערהעלש זיך נאַנץ שטיל אונד ער-
האַב געגען דאָ בעזינענע דער ערוואַרטען סומ-
מען אויך דאָ גערינגעס איינעוואַרטען ניכט, שטאַט-
זאַכדיך בילדען דיעזע סוממען נור איינע טהיילווייזע
אַבישלאַנגען הוינגען, דאָ דער קריגעס־מינס-
טער צו אויספֿירונג זינער בעפֿעסטיגונג־פֿלאַנע
איינעמליך 400 מיליאָנען פֿאַרדערט, וואַהרענד דער
מאַרינע מיניסטער 200 מיליאָנען בעאַנשפּיעט
וועלכע סוממען נאָך אונד נאָך, יע נאָך דעם בע-
דאַרפֿע פֿליססיג געמאַכט ווערען זאָללען! - אונד
ווי מיססען עס אַפּען זאָנען, דאַם דיעזע בע-
רייט ווילל לייגן קייט דער פֿראַנצויזישע זאָיע
ענאַמע סוממען פֿאַן זייעקען פֿאַן בעפֿעסטיגונג
אונד צו געכטען דער זעע־אַרמע אַהנע יעדע דע-
כאַטע צו בעזינענען, זעהר בעזינענען
ערהענגענע אויס, ווי זעהר מאַן אויך אין
פֿראַנקרייך דאָ אַבזוכט פֿערהוינגען מיט איינע
קרייזע געגען דייטשלאַנד הערויפּעשוואַרען זאָ
ליענט עס דאָך קלאַר, דאַם מאַן בלאַס אים לויטער
פֿיערענס־ליעכטע ניכט זאָרע סוממען פֿיר בעפֿעס-
טיגונגס־בויען אונד פֿערשטאַרקונג דער זעע־אַר-
מע אַפּעט! דאָ וועט איינשטיימיגע בע-
זינענע צייט, דאָס און פֿראַנצויזישע נאַציען, וועלכע
טייען ערפֿאַללענע פֿראַנצויזישע זאַציען, וועלכע
זיך אים איינערן שטעטס אויפֿע העפּטונגען בע-
קאַמפּעט אים פֿאַללע איינעם קרייזעס נור
איינע איינעוואַרטען לייכע פֿאַרטייאַן בילדעט,
וועלכע בערייט אונט אויפֿען לעסצטען העללער
פֿיר דען וואַפּענען איינעוואַרטען!
אַלל דאַם שפּיינגט ערסט דעכט אַינס איינע,
וועגן מאַן דיעזע טהאַמזאַכע מיט דען פֿאַרזענען
אין דייטשלאַנד פֿערהוינגען! היער וואַרדע
בלאַס איינע מעהר־אינמאַל פֿאַן 40 מיליאָנען צו
וועהר־צוועקען געפֿאַרדערט, אונד דאָ ענטשטאַנד
דעסאַלוב אין לידענשאַפֿטליכער קאַמפּף, וועלכער
דאָ נאַנצע דייטשע נאַציען ביז אויף דען מיעפּסטען
גרוגד אויפֿיהלעט! אין דיעזער בעזיעהונג קאַנן זיך
דייטשלאַנד מיט פֿראַנקרייך ניממער מעסעסען!
עס אונט איבערדעס זעהר בעפֿעמערענע,
דאַם טראַקטן דיעזער אַפּענבאַרען ריסטונגען
פֿראַנקרייכעס אים גראַסען שטילע, דעננאָך זייטעס
דער דאַרטיגען רעגירונג ניכטס געשעהן אונט,
אום הויך איינע פֿיערליכע ערקלאַרונג אַיראָפּאַ צו
בערוהענען! - ביים מאַרק האַט עס זינענען

אויס קאָנסטאַנטאַנאָפּעל פֿערלויבטע אַטמער
נאָך זעהר וועגט אַבער דען פֿאַרזענע דעם פֿערו-
כעס צו "פֿיערליכען" לאַונג דער בולגאַרישען
פֿראַנע, איינע דעפֿעשע פֿאַם 10. דיעזעס מעלדעט
בלאַס פֿאַלגענדעס: "דאָ בולגאַרישע רעגירונג,
צאַנקאַן אונד דער פֿערטערע בולגאַרישע,
הערה בולגאַרישע, איינע זיך אַבער
פֿאַלגענדע פֿער פּונקטע איינעם, פֿערוואַהרונג
פֿלאַנעס: (1) דאָ רענענטשאַפט מוס נייא צו-
זאַממען געזעצט ווערען! (2) עס מוס
אין מיניסטעריאם אויס אַללען פֿאַרטייען דעם לאַנ-
דעם געבילדעטע ווערען, וועלכעס דאָריבער ענט-
שידען ווירד, אָב דאָ בעשעפֿענדע, "סאַבראַניע"
בלייבע אָדער אַבער איינע וואַהל פֿיר איינע נייע
"סאַבראַניע" אויסגעשעבען ווערען זאָלל! (3)
אַללע פֿאַרטייען, דאָ נעמערה אים נייען מיניסטע-
ריאם פֿערטערטען זיך ווערען, מיססען אַנערקאַנט
ווערען! (4) עס זאָללען דער "סאַבראַניע"
דרייאַ קאַנדידאַטען פֿאַרזענען ווערען,
וואַרטען אַבער אויך דער פֿרינץ פֿאַן מינ-
גערליען!
ניך דיעזע פֿיער פּונקטע ערשיינען אַלס
גרוגלענע דעם אויסנליכעס־פֿערוועכען, אימערדיק
אַננעבאַר, זעלבסט דאָ בעדינגונג, דאַם
אינטער דען דרייאַ קאַנדידאַטען, וועלכע פֿיר
דען פֿריסטענ־טהאַן אין בולגאַריען אין פֿאַרשלאַ
קאַמען ווערען, אויך דער פֿרינץ פֿאַן מינגערליען
ערשיינען זאָלל, האַטעט אונד פֿיר זיך וועגט צו
בערייטען, נאַכדעם דער "סאַבראַניע" אונטער דען
דרייאַ קאַנדידאַטען דאָ פֿרייע וואַהל צוגעשטאַנדען
ווירד! - לידער קאַמט אַבער גלויבטיג אים
סאַבראַניע אונד געלונג, וועלכע, וועגן זי וואַהר
אונט, נור צו זעהר געלונגען ערשיינט, אַללע אויס-
לייכעס־פֿערוועכען מיט איינעם שלאַנע אַבער דען
הייפּען צו ווערען, דיעזע מעלונג לויטעט: "צאַנ-
געזעצט."

דיעזעם בלאַטע ליענט דאָ ערסטע ליעפֿערונג דעם "לאַנדשטורם־געזעצעס" בייא.

זאמען, אונד ווירד דאס פֿערענדונג שאַן מיט אינערעם נאכטען פֿרייאַנט-בלאטטע און דאס אבאנגעטען דער „נייען יידישען פעסטער צייטונג“ עפֿאלען.

נעשעפטס-ב-ע-ר-י-כ-ט.

נעטרייע-נעשעפט פֿאַס 8 פֿעכער. דאס אויסגעבאָס און וויצען וואר הייטע מאַסי, דאס קריסלוס ציעמילך בעשראָנקס. — עס ווארדען 8,000 מעקערצעמנער צו נאכשפעהערדען פֿרויען פֿערקויפֿט.

וויצען										
מאָנאַט	פֿעסטער ב' / טהוים	וויסענברג	פֿרייע פֿער 100 קילאָגראַם							
75										
76										
77	8 85	9 90	9 05	8 95	9 05	9 10	9 15	9 20	9 25	9 30
78	9 10	9 15	9 20	9 25	9 30	9 35	9 40	9 45	9 50	9 55
79	9 10	9 15	9 20	9 25	9 30	9 35	9 40	9 45	9 50	9 55
80	9 20	9 25	9 30	9 35	9 40	9 45	9 50	9 55	10 00	10 05
81	9 25	9 30	9 35	9 40	9 45	9 50	9 55	10 00	10 05	10 10

קאָרן פֿאַן 6 נולד 65 קר' ביז 6 נולד 90 קר'. זע-ר-י-כ-ט פֿוסטער פֿאַן 6 נולד 7 קר' ביז 6 נולד 80 קר'. ברענענער פֿאַן 7 נולד 7 קר' ביז 7 נולד 80 קר'. ברענער פֿאַן 8 נולד 30 קר' ביז 9 נולד 50 קר'. האַש-ע-ר פֿאַן 6 נולד 50 קר' ביז 6 נולד 90 קר'. קו-קור-וין פֿאַן 5 נולד 85 קר' ביז 5 נולד 90 קר'. — נאנאטער פֿאַן 6 נולד 90 קר' ביז 5 נולד 95 קר'. ע-ר-י-כ-ט נעשעפט וואר שוואכער פֿערקעהר-עס ווארדען געהאנדעלט:

וויצען פֿער העכסט 8 נולד 83 קר'. פֿער פֿריה-יאָהר 9 נולד 10 קר'. האַש-ע-ר פֿער העכסט — נולד — קר'. פֿער פֿריה-יאָהר 6 נולד 80 קר'. קו-קור-וין פֿער פֿריה-יאָהר — נולד — קר'. — מאַסי 6 נולד 21 קר'.

וויצענער שלאכט-פֿעהמארכט. דער אויפטרעב צום וויצענער שלאכט-פֿעהמארכטע אס 7, דיעזעס בעטרונג 3121 שטיק. דאסאן ווארען: 1391 אונגאַרישע, 885 פֿאלישע, 1045 דייטשע. מאן בעצהאלטע: אונגאַרישע אָכטען פֿאַן 48 ביז 59 נולד — קר'. פֿרישא פֿאַן — ביז — נולד, נאלישע פֿאַן 46 ביז 56 נולד — קר'. דייטשע פֿאַן 50 ביז 63 נולד, אללעס פֿער 100 קילאָגראַם שלאכטעוויכט.

פֿרעסבורגער שלאכט-פֿעהמארכט. דער אויפטרעב צום פֿרעסבורגער שלאכט-פֿעהמארכטע אס 7, דיעזעס בעטרונג 1477 שטיק מאכט-פֿעהמארכטע. דאסאן ווארען: 1613 שטיק אונגאַרישע, 860 שטיק דייטשע אונד — נאלישע. פֿעהמארכטע ווארדען: אונגאַרישע אָכטען פֿאַן 48 ביז 60 נולד, אונגאַרישעוויכט 61 דייטשע פֿאַן 52 ביז 62 נולד, שייטער פֿאַן — ביז — נולד, קרע פֿאַן — ביז — נולד, בוספעל פֿאַן — ביז — נולד, אללעס פֿער 100 קילאָגראַם.

וויכטיג פֿיר רענאליע-פֿאַכטער. רוסיס-סלואַוואַקישן טרעכער, לאנער, בראננשוויץ, לוקאדע אונד אללע גייסטען געטראַכטע ערצייגט מאן אויף קאליטעס ווענע אָהנע אפפֿאַרטעט מיט מיי-נעס-פֿאַמיליאַרען עספענען אונד האַרדערען אלען אויזווי-
Arnold Watterich, Budapest, VII., Tabaksgasse Nr. 1, „Huszárház“ vis-a-vis dem israelitischen Tempel.
מאַסיפֿולאציאָנס-בוכער אונד פֿריילאסען און אללען שפּאַטען טראַטס! — עספעהלע פֿערנער: ווערטמייטע, עספעניק, ענטווערונגס-פֿולווער, ווייט-קלאַר-פֿולווער, גליצערין, הויזענ-בלאזע אונד מיטטעל-נענען אללע ווייט-קלאַנקייטען.

קאַנקורד. און דער העיזען אָרטה איראעל געמיינדע איזט דאס שטעללע איינעם שישט זבוהק, דער און טיכטיגער בעל תּפֿלה, קורא, מוהל אונד בעל תּיקון זיין זאָלל מיט דעם וואַכענטליכען געהאלטע פֿאַן זעכס נולדען עספעניק וואַהרינג אונד דען אויבליכען נעכטע-עמאָלומענטען צו בעזעצען, דיעזעניק, וועלכע אויף דיעזע שטעללע רעפֿערטאָרע, מיס-סען קבלות פֿאַן אַנטקאָנאָנען אָרטה, ראַכטיגער בעזעצער, אונד קאַננען ביז שבת פֿישת פֿיה ציר-פֿראַכע ערשיינען. ריזע-שפענען ווערדען נור דעם אַקצעפּטירטען פֿערנימעט. —

פֿנח'ס גאַלדשטיין נבאָ
Goldstein Péter in Dombrád (Szabolcsér Comitat.) 2—3

איבער דאס רוסישען ריסטונגען לענגען פֿאַל-גענדע דעשעשען פֿאַר: קראָו 8 פֿעכער. און נאנצען אייזענבאהן-ציענע ווערדען אויס דען קא-ווערליך רוסישען קראָנטיטען און לאַוויץ אונד שקיערניעוויצע לאַנדונגען פֿאַן ביהאַלין נאך דען פֿעסטונגען דעם קאַנטינענט פֿאַלען בעפֿאַרדערט אונד צוואר און נאָכעס מאכטשאַבע. און טשערניאָקאָו, מאַקאָטאָו אונד וויליאַנאָו, אָרט-שאַפטען נאכט ווארשוו, ווארדען באַראַקען פֿיר צוזאַמען 15,000 קאַלאַטען ערבוט. דאס מעכינישע מיליטאַר-קאַמפּיסאַן בעשלאַם, אים גובערנעמענט ווארשוו 28 נייע בריקען צו בויען.

אויס בערלין ווירד פֿאַס 8 פֿעכער געמערדעט: נראַף מאַל טע האַט דער וואַהל-רעפּראַזאַנט געגענאָבער, דאס זומאַצאָן זיט זעהר ערנסט, אונד ערמאכטיגטע דאס רעפּראַזאַנט, דעם בעקאָנאָט ווערדען צו לאַסען. און דאס קליינע בעליגען ריסטעט. איינע דעפּעשע אים בריססעל מעלדעט ערמולד: דאס קא-נילובע באַטשאַפט ווירד דענעכטא איינען אבזע-מיליאַנען-קרעדיט פֿיר ריסטונגען פֿערלאַנגען.

מאן ערוועקט היערויס, דאס טראַטין דער פֿרידענס-בעשערעבונגען און קאַנסאַטינאָפֿעל דאס ריסטונגען דענאך לעבבאפט פֿאַר טע-זע צעט ווערדען!

מעלענראפישע דעפּעשע.

קאַנסטאַנטינאָפֿעל 8 פֿעכער. רוסי-לאַנד מאכט נייע שוועריקייטען; עס שטערלט נעם-ליך דאס פֿאַרדערונג. דאס דאס רענענטשאַפט בע-זייטיג ווערדען אָהנע דאס מאן ציר פֿערזוואַלונג דעם לאַנדעס איינע אַנדערע איינעוועצען. וואו נונ-מעהר פֿערלויבטע זאָלל גענעראַל קויל באַרס באַלד וועדער און סאָפֿהיא ערשיינען, דא ער דער רוסישען רענעירונג איינגערעדעט, דאס בלאָס 6 בעשעממעט פֿערזאָנען איינגעשפּערט אונד 12 פֿערזוואַלונג ווערדען מיסטען, וואַראַן בולגאַרען זיך פֿריוויליג ליג דער הערשאַפט רוסלאַנד-אונט ערווען פֿרען ווירדען! דאס פֿערטער-טער דער נאָס-מאַכטע בעאַבאַכטען איינע רע-זערווישע האַלטונג.

פֿערלאַזונג.

איטאַליענישע קרייז-האַנע (שלוס אים ניטער 15) עס געוואנען יע 50 ליע: 79 נומ' 18, 218 נומ' 19, 2094 נומ' 20, 39 נומ' 21, 4474 נומ' 21, 5334 נומ' 21, 7625 נומ' 24, 7923 נומ' 4, 8612 נומ' 11, אונד 10500 נומ' 10. און דער פֿאַלגענדען טילונגס-ציעהונג ווארדען דא 12 סעריען: 1114, 2088, 2154, 2970, 3137, 4539, 5566, 8310, 9989, 10614, 11531, אונד 11797 פֿאַלגען, וועלכע יע 30 ניטער 1 ביז 50 ענטהאלטען, אונד מיט דעם נאָסנאל-בעזאנע פֿאַן יע 30 ליע איינגעלאָזט ווערדען.

לאַנדשטרים-קאַרדעש-פֿאַרדען.

הערן ד'ל' און ס'ז' ראַכטיגער זינד ניכט לאַנד-שטרים-פֿאַרדען, דאס קאַננען אינדעס, וואס נעוויס האַכט זעלשען געשעהן דירשען, אלס פֿעלד-פֿעדיגער פֿערזענע-דעש ווערדען. — הערן ז'ק' און ל'ב'ז' מאַסיפֿע-פֿעה-רע, דאס ניכט צעליך אים ראַכטיגער פֿונדען, זינד אים אללגעניגען לאַנדשטרים-פֿאַרדען, דאס פֿערלויבטע בע-האַרדע קאַננען אינדעס, אַללאַלך דער עפֿאַלטישען איי-בערזשונג, פֿיר דאס בעש-יאָנע דעם איינען אָדער דעם אַנד-דעזען מאַסיפֿע-פֿעהרעס, ווען דעזעלבע ווירקליך איז ענטבעהליך אים, מיט אויסזיכט אויף עפֿאַל אַיינשטייען — אן מערערע; ווען זא פֿאַן דער אַסעטילונגס-קאַס-מיסאַן ווענדישע אויך אלס אַללאַלך אַסעטילונג בעזאנען ווארדען, אן טהוב דעם נאר ניכט ציר זאכע, דא זעלכט האַלב-קריספעל לאַנדשטרים-פֿאַרדען, זינד אינדעס זיא יא און קאַננען, מאַנאָנען אויזווי פֿערזענעס ווערדען קאַננען. — הערן ל'ש' און ש'ג' אַסעטילע לעהרער זינד לאַנדשטרים-פֿאַרדען, דאס לעהרער-רופֿאָס און אונד פֿיר זיך אים נאך ניכט אויסזיכער, אום אויף גינד דעם-זעלבען איינע אַפּפֿיערעס-שטעללע בעאַנשפּורען צו קאַ-נען. — הערן ז'ט' און פֿ'ז' דאס אונטערלינגע נאר קר-ניכט צוויפעל. דאס אַזאָלונג איינער ראַכטיגער-שולע זינד פֿאַס לאַנדשטרים ניכט בעפֿרייט. — אן פֿיעלע; דאס „לאַנדשטרים-געוועזען“ בעכט דען „פֿאַרשייטען“ צו דעם סען רוסלאַנד געפֿינדעט זיך אונד אינס בעפֿרייט אים

בער מאַן העררשען ווענען עס אים דאס וועלט-בערעהמע „פֿאַנאַזשע האַפֿליכקייט“ זא בע-שמעללט אונד זאס מיסטען וויר געשעהען, דאס זעלכט דער נאָכטע דייטשע, נעמליך דער פֿירטע ב'יסמאַרק, אונטאַנליך נראַבער שפּרע-בען קאַננען!

איינע טהויערע רעדע (1) איין פֿאַ-רזער בלאטט „נולאָא“ מאכט דאס בערעכונג, דאס אין פֿאַלגע דער קריענישען רעדע ב'יס-מאַרקס, וועלכע ער צו נונטען זינער מיליטאַר-פֿאַרלאַנגע פֿאַר קורצעס אים דייטשען רייכטמאנע געהאלטען האַט, און דער פֿאַרזער באַרזע אלליין פֿאַס 14 יאָר; ביז 4 פֿעכער, דאס קלייניקייט פֿאַן 1800 מיליאָנען פֿערלאַנגען ווארדען! — ווען מאן דאס פֿערלוסטע אויף דען וועלט-באַרזען צו לאַנדאָן, פֿאַנאַקורט אס מאַן האַכברג, ווען אויזווי צוזאַם-מערעכענעט, זא דירשטע דער ערלויבטען שאַרען אויף מיליאָרדען זיך בעלויפען, אונד ערסט דאס אין פֿאַלגע דיעזעס „באַרזע-קראַכט“ שטאַטמגעפֿונדע-נען זעלכט. מאַרדע! דאס וואר ווירקליך איינע פֿורכטבאַר טהויערע רעדע!

„מ צות“ זינד קיין האַנדעלס-אַרטיקעל. דער האַנדעלס-מיניסטער זעצטע זאָבען דאס דאס הייפּשאַרטישע בערזערען און קענטע-ניס, דאס דער האַנדעל מיט „מ צות“ ניכט שטאַטט-האַפט זיא, דא נור דען קולטוס-געמיינדען דעם דאס רעכט צושטענען אויזווי מיטלענער מיט „מ צות“ צו פֿערזעהן! דאס שטעלעס באַהן איינ-לאַנגערען מ צות-זענדונגען זינד אים איינע צו פֿאַססען, דאמיט דערען פֿערשליס פֿער היינ-דערט ווערדען! דא „מ צות“ זינד נאנען זא צו בעטראַכטען, וואו דאס איינשפּאַטונג פֿאַן „בשר פֿלייש“ וועלכעס רעכט עבענפֿאַללעס נור דען קול-טוס געמיינדען צושטעהט!

איינע זאַלגע נאַטור (1) אין בורא-פֿעכטער ווען נאמען ארמין העללעך, אין גריז פֿאַן 72 יאָהרען, שניטט זיך פֿאַרנעמען אים קאזע-באנע און אָפֿען וואַהרענער דעם באַרענס דאס אירען אויף און דער אבזכט, איינע זעלכט-מאַרד צו פֿעראַכען, אלס ער טראַך דאס בלוט פֿלעיטען זא, דא שוידעטיג ער פֿאַן זינער טהאט צוריק, ער פֿערבאנד זיך דאס וואונדען אונד איילטע נאך פֿעכט הויס, וואו ער גענעוואַרטיג אַרצטליך בעהאַנדעלט ווירד, אַללערדינגס צינגט עס פֿאַן איי-נער אונגעוואַהרליך צאַהנע נאַטור, ווען דיעזער גרייז נאך איינעם בערעכענען בלוט-פֿעלדיכטע נאך דאס קראַכט האַטטע, דען ווען פֿאַן אָפֿען נאך פֿעכט צו פֿיס צוריקוועלענען!

פֿער האַפּטונג איינעס מאַס-סע נעמאַר דער (1) אים ברין וויר בערעכעט; דער געווענענע נאַכטפֿאַס בעזשער און ל'ט א-מישל (מאַרדע). דאס ט'ש' ווארדע זאַמט פֿריא אונד זאָהן פֿעהאַפּטע אינטער דער בעשיל-דינג, און דען לעטצען 25 יאָהרען ערף מאַרדע פֿעראַכט צו האַכען דאָרטער און איינע רייכען שוואַצפֿעהל-האַנדלער אונד און איינע יונגע בא-רין וועלכער קריין פֿאַהרער איינע-שפּעטע אויף און לאַן געמאַכט האַטטע, ציר ענטדעקונג דעם פֿער-ברעכענס פֿיהרטע דער אומשטאַנד, דאס יונגסט איינע דאסע אים דעם נאַכטפֿאַסע שפּורלאַן פֿער-שוואַנד, וואַרויף איין דענסט-מאַרדען אַללעס פֿערזעהט.

צו דען ריסטונגען!

אויס קאַנסטאַנטינאָפֿעל פֿערלויבטע איבער דען נאנע דער דאָרטיגען פֿעהרהאַנדלונגען איבער דאס בוקאַרישע פֿראַנע פֿאַסט נאר ניכט. דאס פֿעהרע-מער דער פֿערמדיקען מאַכט אַמטען נאך אימער מיט אירען ראַטשעלאַנגען, ביז עס דער טירקישען רענעירונג געלונגען זיין ווירד, דאס אויסגלייכע-פֿער-זיכע און איין זיכערעס געלויב צו ברענגען. דאנענען קאַטמען אבער אים בערלין וועניג בערוהגענדע מעלדונגען. דאס צייטונגען האַבען נעמליך פֿאַר איי-ניגען טאנען אונטערליכע אויסשפּריכע דעם דייטשען קאזערס אונד דעם דייטשען קראָנפֿריצען פֿעראַפֿ-פֿענטליכט, וואַנאך פֿאַן קיינער זייטע און איינען קריען ווירקליך געדאַכט ווירד! נון שטעללט עס זיך הערויס, דאס דען דיעזע אויסשפּריכע ערדיכטע זינד אונד נור דען צוועק האַטטען, דעם באַרזע-שפּורצען איין ענדע צו מאַכען.

דעם פֿינאנצ-מיניסטער־יאום צו איבערנעמען! דאס
דייטשע פֿיעל דאצו ביטראגען, דאס פֿערטערע פֿיר
דיא אונטער־ישען פֿינאנצען אים אויסלאנדע וועדער
צו העכען! פֿייליך פֿערשעקט מיטן פֿאם נאנצען
פֿינאנצ-וועזען בלוט-וועניג; אלליין דאס אויסלאנד
זעצט אינמאל אללעס פֿערטערען און זיינע פֿער-
זאן, אונד אז מוסט ער זיך דאצו ענטשליפען:
פֿינאנצ-מיניסטערע וועדען דא עס איהם יעדאך
נאר צו שווער פֿיעלע, נעכט דעם מיניסטער-פֿרא-
זידאום אונד דעם מיניסטעריאום דעם אינערן, איך
נאך דאס פֿינאנצ-מיניסטעריאום צו ליימען זא ווערד
דער מיניסטער אים דאס פֿערוואן דעם קאנינט, בא-
ראן אַר צו ציטווייליג דאס מיניסטעריאום דעם
אינערן לייטען! — באראן אַר צו פֿערשעקט
עבענזא וועניג פֿאם מיניסטעריאום דעם אינערן, וויא
מיטן פֿאם פֿינאנצ-מיניסטעריאום. דער מאנעל
אן זאכ-קענעניס בילדעטע יעדאך אין אונטערן ניע
אין הינדערניס און ועלכע שמעללע אימער
איבערנעמען צו קאנען!

י. איינע יידישע דעפוטאציע אין
ביים אָבער-געשאפטע אים טעקע
(זעכענבורגען) ווערד אונס פֿאן זעהר אכטבארער
זייטע פֿאלגענדעם בעריכטעט: א. דעם מאָנאט
איז דער אָבער-געשאפטן דעם קלויזענבורגען קא-
מיטאט, הערר באראן ייזשקא, אין אונזע
רעם אָרטע איינגעפֿעלטען, דערוועלכע ווארדע
מיט ענטשפּיעכענעדער פֿיערליכקייט עמפֿאנגען,
אונטער דען פֿיעלען קאָפּאראציען, דא איהן
בעריכטען, בעפֿאד זיך איך איינע דעפוטאציע
דער הויזען אָרטהא איז/זעכענבורגען, דא אים פֿאן-
נעדען העררען בעשטאנד: דעם געמיינע-פֿראנצע-
הערן מיכאל קארי, דען העררן עמאנעל היי-
מאן, אָנעף דאָהרליך, קלמן שטיינליך,
מיט זייער עהרזווערדען דעם העררן ראכבינער קע-
לער אן דער נעשעצ! דער פֿראנצע היילט איינע
האכסט געלענעטע אונטארשע! אן אכע אינע
וועלכער פֿיר דאס נעשטען אונטער נעמיט-
דע שטראפֿענע ענטשידונג אין אנגעלעגענהייט
דעם מאטריקען-בעצירקעס זינען אויפֿריכטיגען דאנק
צום אויסרוקע בראכע, העררען פֿערליכע ער איך
דער פֿעריכעט-הויזשליך דער ערפֿילונג אל-
לער שטאטעס-בירגער-פֿעליכען אפֿר, דער פֿא-
דערוג דער אונטארשען שטאטע און וויא איך
דען געפֿיילען דער אנהאלגליכקייט אן שחר און
פֿאטערלאנד אונטערעסענען אויסרוקע! — דער
הערר אָבערנעשפֿאן דאנקט מעהרמאל אונד
הערצליך פֿיר דאס איך דער אנשפֿאכע צו טאנע
ענטשעטענען פֿאטראָיאַשישען נעפֿיהלע אונד ענטליכע
דא דעפוטאציען אונטער פֿעריכענע זינעס וואָהל-
וואָלענע! מכשר טוב.

י. אונטער־ישע מיניסטער אונטער
דען וועדער אבנע אָרדנעטען. ווער
האבען זינעס פֿאן דעם שקאנראל בעריכטעט, דער
אין דען פֿארהאלטען דעם וועדער פֿארהאלטענעם זיך
אונטער־ישע, וואָ דער אַמט-סעמישע דעפוטירטע
פֿאטמא און דען דעפוטירטע וואָ אבנע אלס
ווערע. פֿרייה, און דערהאטער וועזע בעשטפֿעטע.
נון ווערד אים וועזע פֿאם 9. דיעזעס פֿאלגענדעם גע-
מעלדעט: דער דייטש-עסערייזשישע קלוב פֿאסטע
דען איינשטימענען בעשלוס, דעם אבנעאָרדנעטען
וואָ אבנע, אונטער־ישע זינער בעשטפֿעטע דורך
דען אַמט-סעמישען פֿאטמא, דא הערצליכסטע
אונד וואָרעטע געזונט דעם נאנצען קלובס אים-
ציריקען! העררן לענט איינע שאַרפע פֿערדאמ-
מונג דעם אַמט-סעמישען פֿרייכעם איבערהויפט.
— אבער איך אין דעם זאָנענאנמען „הייטשען
קלוב“ בעשטפֿעט זיט לאנגערע צייט אין „אָרנער-
ליכער צוועשפֿאכע“ אין פֿאלגע דער שאַרק אַמט-
סעמישען פֿאטמא איינערע מיטגלעדער דער-
זעלבען, זינעס בראך אין העפֿטער שטרייט אים,
ווייל דער אַמט-סעמישע מעהיל דא בעזייט-
נונג דעם יידישען שטראפֿע-רעדאקטערס דעם
פֿארטי-בלאטעס ווענשע! דא דיעזע העררען איהר
ציעל קלוב אונטערנעמען קאנצען, וואָלען זיא אים
דעם קלוב נאָצליך און אַרע טען. דא צאהל
דיעזער שאַנקערער בעטראַנט עטווא 10, דא
זאמטליך אים שטויערמאָרק זינע, וואָ דער
אַמט-סעמישעם בעקאנטליך אין פֿאללער
בליטשע שטעט!

(1) (זענען צווייא ווייבער וויא!)
דער אים בערענער קאָמיטאטע וואָהנהאפטע שיה-
מאכער הערמאנן גרינוואלד האט איינער-
האלב איינעס יאהרעס צווייא ווייבער געהיירא-
טעט, דער בערענער קאָמיטאטע געריכטשאַף האט
טע דען גרינוואלד ווענען דעם פֿעריכענעם
דער „בינאטיע“ צווייא ווייבער! צו אַהרען קער-
קער פֿארהאטליכע איבער דען ראכבינער פֿאן
טשאַפֿ הערר גראָפֿעלע, דער ביא דער
צווייטען עהע דעם געווארד דא טרויאני פֿאל-
צאָן וואָרדע איינע געלד-שטראפֿע אין דער האָנע
פֿאן 20 גולדען געהאנגען. דיעזעס אַרטהייל וואָר-
דע וואָוואלד פֿאן דער קאָמיטען טאפֿעל אלס
איך פֿאן דער קאָמיטען קריגע בעשטאטיגט! —
רעס איז זאָנערבאד! זעלבסט ביא דען שווערס-
טען פֿעריכענען ווערד דער „נייטעס-צושטאנד“
דעם פֿעריכענעם געניא אונטערזיכט, דא אין
אונטער־ישע גענא-פֿארהייער מענט פֿיר דאס פֿאן איהם
בענאנענען האלדענען ניכט בעשטראפט וועדען
קאנען! נון ווער זינע קיינע אַרצטע; אלליין זא פֿיעל
וואנען ווער צו בעהיפֿטען, דאס איין מענטש, דער אין

אינעם יאהרע צווייא ווייבער הייראטעט; פֿאללענדרם
אונטער־ישע גענוגס. פֿארהי אַמט! — אונטער־ישע
קערקער, האטטע פֿאן דען וואָהנזונגען גרינוואלד
אין דאס אַרע געהויבן צו בחינען זאָלען! דאָרט-
הין ווערד ער עהער מועניג!
* (אין אונטער־ישע ניהיליסט.)
אין אונטער־ישע אין פֿאטמאש (זעכענבורגען)
בעקאם זינעס איינע „אנאָנימע“ (אונטער־ישע-
לאָזע) אויפֿגאָרדענונג, ער פֿאנע ביא דער פֿאסט
אינען געלד-בירקע מיט 8000 גולדען הינטערלענען,
דא ער זאנעט געטאָדעטע ווערדען דער בע-
דאָהטע קויפֿמאנן ערשטאטעטע ביא דער פֿער-
האַרדע דא אַנציע, אונד דיעזע טראַף, דא פֿער-
פֿינגע, דאס פֿאן דען זיך מעלדענען ביא דער
פֿאסט פֿערהאַפֿטע! — אונד ווערליך ערשינען
דאָרט אין דיענעם-באַטע אונד פֿערהאַפֿטע דען
געלד-בירקע, פֿאן נאהם דאס מאַדען אים פֿער-
האַך, דאך וואָלמעט עס ניכטס געשטעהען, שליסע
ליך פֿאלגעט פֿאן דעם היסקערהענען מאַדען
אונד ערפֿאַרשטע אויף דיעזע וועזע, דאס דער ער-
פֿרעסער דער זאָהן איינעס אין נאלאין וואָהנ-
האַפֿען קויפֿמאנעס זיא, עס איזט וואָהרשינליך,
דאס פֿאן עס דאס דער זעלבען פֿערוואן צו
מהן האבע, דא פֿאָר איינער צייט אים פֿאטמא-גאט
אן אַר טהיילד נאך וועזען איינען בירקע גע-
שריעבען האט, אין וועלכעם איהם מיט דעם מאַדע
געדאָהט ווערד, פֿאללעס דערוועלכע דעם בירעפֿשיי-
בער ניכט 20,000 גולדען איינזענעט! — דער זינע
הערר וואָרדע פֿערהאַפֿטע!

* (פֿורכט באַרעס אייזענבאהנ-
אונגליק.) פֿאן מעלדעט אים נעוואָרק פֿאם 5.
פֿעבער: אין פֿורכטבאָרעס אייזענבאהנ-אונגליקער-
איינזעטען זיך הייטע מאַדענעס אויף דער זאָנענאנ-
טען, פֿערהאַפֿטע צענטראַלבהן, אלס דער באַס-
מאָנעקספֿעטע צוואן דער ווהיטע-רווע-שאַ-
צאָן אַקאס, דא וואָרדען אין דען צוג, וועלכער אים
געפֿאָר אונד פֿאסט-וואנאָנס, צווייא פֿעריכענע-
אונד צווייא שלאפֿ-וואנאָנס בעשטאנד, אין שלאפֿ-
אונד אין פֿעריכענע וואנאָנען אונטערהאנגען, דער צוג
האטטע פֿיעלע פֿאסטאשיערע, און נאך מאַטראַעל
צום „אין-לויפֿע“ רויטען, אויף דער ווייטער-האַרט
בראך איינע שיינע, דא פֿאָלגע וואָר, דאס דאס לאַ-
קאָמאָטיווע אונד דאס פֿאסט-וואנאָנס זיך פֿאם איב-
ריגען ציגע לאַזאַזען, — דיעזע געלאנגטען אָנע
שאַרען איבער דאס בירקע, דא איינע וואנאָנס
יעדאך ענטלויזטען, וואָלעטען אויף דעם באַהנ-
דאמטע ביז צור בירקע ווייטער אונד שטריצען
דאן ווייטאַרט, דאס „בירקע-געלאַדע“ מיט זיך
פֿאַרטרייסענע, פֿעפֿציג פֿוס טיעף אין דען אייז-בע-
דעכטען פֿלוס, ביא דעם פֿאללע איבערשלוגען זיך

האלבאונטער־ישע דעם העררן פֿאן רָהאן געוועזען וואָ, זאָ
מוסטע פֿאן עבנ „מיט געהיימניס“ צו דעם שליסעל פֿאן זאָ
פֿיעלען ראַטווערן געלאנגען.
עס לאג איבערדיעס אים קאראקטער דער לא מאַשה
איינע געוואלטיגע נינגע צו דיעזעם קאמפֿע מיט דעם אונ-
בעקאנטען.
דא האטטע אין פֿארהי זאנען האָרען, עס האבע זייט
איינער צייט אין מאנן, אין ערליכטעטער, דאס מיטשעל
געפֿירדען, אים דעם קאָפּיער דעם מענשען דאס קראַנקהיי-
טען אונד שמעצען אויסצושרייבען.
זיא וואסעט, דאס דיעזע מאנן ניכט נור דאס קאָר-
פֿערליכען איבעל היילטע, זאנערדען דאס ער אויך דער
זעלע דאס שמעצליכע געהיימניס ענטריס, וועלכעס
זיא אונטער־ישע, פֿאן האטטע אונטער זינער אלטמאכ-
טיגען בעשוואַרונג דען הארטנאָקען וויללען זינער קראַנ-
קען זיך ערווייכען אונד אין איינע שקלאווישע געלעהר-
קייט פֿערוואנדעלן זעהען.
אין דעם שלאפע, דער אויף דאס שמעצען פֿאלגעט,
נאכדעם דער געלעהרשע אַרצע דא אויפֿגעטעטעטע אָנא-
ניואצאָן, דארויך, דאס ער זיא אין דאס פֿאלליכסטע פֿער-
געסענהייט פֿעריענקט, בעשוויכטיגט האטטע, שטעללעך זיך
לאזן און איבער דאס רוהע ענטשצטען זעלע נאנץ צור
פֿערפֿינגע דיעזעם נייע געזעצטעס; ער לייטעט פֿאַרשאַן
אללע איהרע אָפּעראציען; ער לענקטע אללע פֿאַרדער-
זעלבען; אויך ערשינען איהם יעדער געדאנקע דיעזער דאנק-
בארען זעלע איבערטראַגען דורך איינע שטראכע, דא גע-
נען דאס מענישליכע שטראכע דען פֿאַרצוג האטטע, דאס
זיא ניע לאַג. . . (פֿאַרזעטצונג פֿאַלגע.)

הייער ערווערס זיא, וויא פֿאן זיך לייכט דענקען
קאן, קיינע אויסקונסט.
עס וואָרען דער דייטשען דאמטער דאס אין ווערוואל-
לעס וואָהנען, זעהר פֿיעלע, אונד צוואר אין פֿאלגע דער
פֿאַפֿענען נינגע, וועלכע דא קאָנען פֿיר איהרע לאַנדס-
מאנענען הענטע; פֿאן צאָהלעס הינדערט אונד פֿינציג
— ביז צוויי-הונדערט.
אללע וואָרען זעהר וואָהלטהאטיג, דאך עס האטטע
קיינע דען געדאנקען געהאט, איין שילד אן דאס
וואָהלטהאטיקייטס-אנישטאט צו האַנען, אום איהרע
ארדעסע פֿאקאנע צו געבען.
געזענענע ערקלויטען זיך דאהער פֿרויא לא מאַ-
טע נאך דען צווייא דאמטער, דא זיא בעזוכט האטטען;
פֿעריכענעם זאנעט זיא, איינע פֿאן דען צווייא דאמטער הייטע
אנדרעע פֿאן קאנעטע אין ווערוואללעס קיינע דייטשע
דאמטע דיעזע זענע, אונטעם, דער איבערדיעס זעהר וועניג
דייטש וואָר.
דאס באַשאַפֿטיגען פֿהרען אַלואָן אויף דיעזער
זייטע קיין רעוולוציע העריבא.
ווען זיא העררן פֿאן רָהאן אונטער־ישע בלאך נאך
נאך דעם נאמען פֿאַנעט, דען ער טושמאסטע, זאָ ציינעט
זיא איהם, דאס זיא געדאנקען איבער איהן האטטע, אונד עס
זא אום, אלס אָב וואָ דאס פֿערינגען אונד דאס פֿער-
דיענסט איינער, אללער זעלש צום פֿאַרשאַן אונד אויסער
אללען מאָליבדיקייטען געמאכטען ענטרעקען, זיך זעלבסט
צוויינגען וואָללעט.
דא אבער געהיימניס אין דעם שייטע דיעזער דאמטער
ביא לא מאַשה, געהיימניס אין דעם ערשיינען אונד דען

טורע אויסליעס, שייטע דא פֿרויא גיאָפֿן פֿאן לא מאַשה,
איינע לארע פֿאך דעם געזוכט, אויסרעכט אונד פעסט,
אונד אָנע אַנדערע שפּירען פֿאן איהרעס דורכגען צוויק-
צולאסטען, אים דאס אויף דעם ווענע אָפֿט וועדערהאַלטען
וואָרעט: „אה! דיעזע מוס ניכט זעהר קראַנק זיין“ .
פֿאן שייטע זיך העררן ניכט, דיעזע וואָרעט שלאָסען
קיינענעם איינע, פֿייסענער אבייטע אים.
דען ווענע פֿרויא פֿאן לא מאַשה ניכט קראַנק וואָר,
וואס מאכטע זיא ביא מעסטער?
וואָרע דאס מענען, וויא ווער, מיט דען עראַיינטיסען
פֿעריטרויס געוועזען, דא ווער ערזאָהלט, זאָ האַטטע זיא
געפֿירדען, ניכטס וויא איינמאכער, אלס דיעזע וואָהרטייט!
פֿרויא פֿאן לא מאַשה פֿיעל האטטע ווערליך פֿיעל
איבער איהרע אונטער־ישען מיט דעם העררן קאָרדינאל
פֿאן רָהאן און אונד געוואָרעטעס אויבער דאס נאנץ איי-
געשטוהליכע אויספֿערוקאמפֿיס נאכגעדאכט, וואָרעט דער
קאָרדינאל דאס ביא איהר פֿערינגענע, אָדער פֿיעלמעהר
פֿערלאָנגע, ביכטע מיט דעם פֿאַרשאַפֿט בעהערט האטטע,
אונד דא אין דעם נאמען דער איינגעשטייערן דע-
זער ביכטע דאס נאנצע ענטהאלונג דער פֿלאַצליכען ליעב-
פֿריינדליכקייט דעם קאָרדינאל לא, זאָ האטטע פֿרויא פֿאן
לא מאַשה צווייא מיטשעל אַרענעוואַנגען, דאס דיעזע
נאמען צו פֿערהאַרען.
עזערס נאהם זיא איהרע צושלוכט צום איינפֿאכערעם.
זיא זינג נאך פֿאַנעס אַנעבלוי, אום זיך ביים
וואָהלטהאטיקייטס-אנישטאטע דער דייטשען דאמטער צו
ערקלוינען.

ווארלונג) דער פֿערשערענען שטאטס-שולדען, דען אבשלוס דעם „אויסלייבס“ צווישען דען בייזען היכסאלשטען אונד דערנלייכען אויפנאכען איבער-לאכט דער גראף זיינעם נאכפאלגער אלס פֿינאנצ-מיניסטער. ס א פ א ר י האט וואהרענד זיינער מעהר אלס אהרונג אהרונג פֿערהאנדלט מיט זיינע וועגער, אבער בערייטערע ערפאלגען אויף דעם בערעכעט דער אונד נארישען שטאטס-פֿינאנצען אויפצו-וויזען. — מאן דארף דאהער ביא בעאורטהילונג זיינער מהאטגיקטי נכט דאס בענגנווארטע, אויסער אהרונגסליך האהע דעפֿיציט אונד דען אויגעבליקליך שלעכטען קורז דער שטאטס-פֿאסיערע אלס „מאכשאב“ זיינע ווירקענס בעטראכטען! מאן דארף נכט פֿער-געסען, דאס דיא וואהרענד זיינער מיניסטערשאפט געשאפפֿענע זאגענאנטע „פֿאסיער-רענטע“, פֿאן וועלכער גענועווארט 286 מיליאנען אים אויסלויפע זינד, דען קורז פֿאן 95 פֿערצענט ערריכט האט! מאן דארף פֿערנער נכט פֿערגעסען, דאס דיא דאס גאלד-רענטע, מאהנע דען „פֿאסיער-קורז“ (100 פֿער-צענט) ערריכטע, אונד דאס דיא שטאטס-איננאה-מען אום 12 מיליאנען געשמענען זינד! — ענדליך דארף מאן אויך נכט פֿערגעסען, דאס דיא אויגא-רישען שטאטס-באהנגען וואהרענד זיינער מיני-סטערשאפט אהרע ערגאנצען געפֿירען האבען! — אללעס און אללעס גענאמען דארף דיא אפגעליכע מינונג דעם ערלען גראפען אנהאלד זיינעם שיי-דענס אויס דער שטעלע אינעם פֿינאנצ-מיניסטערס, אהרע אינקערקענונג נכט פֿערוויינען, דיא ער פֿאלל אונד נאין פֿערדינעט האט! ווען אינזערע פֿינאנצ-לאגע היטע אינעם שטודיע, זא טראגען היטען זאליכע מיטשאפט שילד, וועלכע אויך גראפער מאנעג אלס גראף ס א פ א ר י נכט בעזייטיגען קאנען! דיא פֿערוויקעלונגען אין דער אויסווארטען פֿאליטיק האבען זארכע אויסנאכען געפֿאדערט, וועלכע אויף דאס פֿינאנצ-וועזען אללער אויפגע-אוישען צערוועצט אונד פֿעריכטערט ווירקטען, דיא ארבעט פֿינאנצ-מיניסטער קאנען פֿער-זארכע עראייגסע עוויס אס וועגיסטען פֿער-אנטווארטליך געמאכט ווערען!

אויך דיא פֿרויא, דיא מאן אין דען ארטען איהרע ריינער מיט האנגענדעם קאפף אונד נלאנע-לאזען אויגען האפטע פֿאראיבערקאפטען זעהען, אויך ריעזע דאסע, וועל-כע געווינליכען אונטערזאך פֿאן איהר דורך אויסשווי-פונגע אונד נאכט-וואכען געשוואכט וואר, פֿעראלענטע פֿאן פֿערס פֿערס „באקטיך“, וואס ווא פֿערגענעס אנדערשטאך געוויכט האפטע.

אונד מאן גלויבע נכט, דאס וויר היער צו אינזערעם פֿעריגען דיא וויסע-פֿערהערבנס איבערשייכען, מאן מוס צינעשפענען, דאס אין יענער צייט אין וועט-שטייט צווי-שען דען דאסען דעם האפעס אונד דען פֿרויען דעם טהעא-טריס שטאטס-פֿאסיערע זינד דאהער דער געפֿאהר אי-נעס שטעטען זינע קענס אהרער קורזע אויסנע-זעצט. — אים ריענע, אן דען אויסלאזישען כאר-זען פֿלאטענרעפֿענען מיסטרויען אין ענדע צו מאכען, פֿאסטע דער מיניסטער-פֿאזיטעט פֿאזיט אן דען ענטשלוס פֿארלייבט זעלבסט דיא לייטונג

געארדעלטען אהרע באראגוויזען גלויבענס-גע-מאסטען דער פֿאלל צו זיין פֿלענע! אונד עכען אין היעזער פֿעסטען איבערצייגונג גראטולירען וויר דעם וואקערען מאנע צו דער איהם צו מהילל געווארענען אללע האכסטען אויסצויכונג!

* (גאָלדענע האָכצייט) ריעזע וואכע, ריענסאט פֿערטעס היער אין זעהר געכאפטעס מיטליעד דער איהר רעליגיאנס-געמינדע, הערר סימאן ראזנבערג, אין גרויז פֿאן 76 אהרען, דיא נאלדענע האכצייט מיט זיינער פֿרויא ס א פ א ר י געבאָרענע גרויז הומ, דיא 71 אהרע אלס איז! ריעזעס וואקערע עהע-פֿאאר קאנן פֿעריגען געפֿה-לעס אויף 5 זאגע, 4 מאכטער אונד 20 ענקעל-בלקען, דיא אללע אן דעם פֿעסטמאהלע מילאנא-מען הערר ראזנבערג וואר שבת בעפֿאך אלס „מפֿארי צור תורה גערופען! וויר צווייפעלן זעהר, אָב דיא יעט ציינע יונגע אינסט ביא איהרער גאלדענען באצייט“ אים שאנדע זיין וויר, זאס קאָרדעקט „מפֿארי צו לעזען דיא העררען אויס דער גוטען זינד נאך אימער מעהר ווערט, אלס אונזערע מאָדערנע יונגע, דיא נכטס געלעגנט אונד דאהער נכטס צו פֿערגעסען האט! (גראף ס א פ א ר י האט צוזאמ-געזען פֿער פֿאקט) וויר האבען בערייטע אין פֿארי-נער גוטער מיטגעטוהילט, דאס דאס בארשעט דעם פֿינאנצ-מיניסטעריאום אין דער ריענסאט-זעצונג דעם רייכטאמע ערלעדונג ווארדען! וויר מהילטען ציגליך מיט, דאס דער פֿינאנצ-מיניסטער גראף ס א פ א ר י גור דיא ערלעדונג ריעזעס בארשעט אבוארטעט, זאך דאן זאפֿאריט אויס דעם שאיבע צו מאכען! — מהאטאליך ערשיען גראף ס א פ א ר י אין דער מיטוואך-זעצונג פֿיר קריצע צייט אים אבערדענעטע, הווען ליעס דר שוויגער אויף זיינען ראטהען מיניסטער-זעסעל יעדער, אונד מאכטע זאך דאס דראן, דיא שויב-לאדע זיינעם פֿילמעס אויס צורוימט ען, נאך פֿארקענונג ריעזע אבייט ענטפֿערטע זיך זיינע עקסעללענען אונד — ליעס דען שליסעל שטעקען! מאן שליעט היערוס מיט רעכט, דאס גראף ס א פ א ר י אלס פֿינאנצ-מיניסטער, נכט מעהר צום לעצטען מאלע ערשינען זיא, אונד דאס ער ביא זיינעם וועדערקאפטען בערייטע אויף איינער דער גרינען באנקע פֿלאטענרעפֿענען ווערען, אונד צוזאך אלס אינפֿאכער דעפֿוטרירט! (יעס רייכט רויפטע ס א פ א ר יס) אין דעם היעזען אונטארשיען רענערוונגס-בלאטטע, געמוטען לעזען וויר הערליכער פֿאָלגענדע: דער ענדערליכע ריקטויט ס א פ א ר יס וויר ערעפֿאלט שאן אין דען נאכען טאנען ערפֿאלגען, זאך דורכ-פֿאזיט דער אנגעקריגען קאנען-טרוינג (אי-מ)

ק א ו האט זיינע היעזען פֿריינע פֿערשטאנדיגט, דאס זיין אויפשוינגליכע פֿינאנצ-מאסט, וועלכעס ער זיינער צייט דעם גראם-וועזער אונטערברייטעט האטטע, דיא ביליאנע דעם רוישען גע-זאנדטען העררן פֿאן גערוילאוו, געפֿירען דאס! — וויר האבען זיינער צייט ריעזע פֿראג-ראמס מיט אלל זיינען פֿונקטען אויספֿהיליך מיט-געמחילט, וועלכעס נכטס גערינגערעס פֿאָדערט, אלס דיא אונד בעדינגטע „אונטערווערפֿינג בולגאריענע“ אונטער דיא מאכט רוסלאנדס! עס ווירד יעדער איינזעהען, דאס אויף גרונדלאגע איינעם זאליך פֿעראטהערישען פֿארגאטמעס יעדער פֿער-זאך ווי אונד אונד געבעל! גענען ריעזעס פֿראג-גראמס מיט נאמענטליך אונזערע מאָנארכיע פֿיערליכען פֿאָטעט ערהעבען, וועלכע דיא אי-טערווערפֿונג בולגאריענעס אונטער רוסלאנד יע אונד נימטע דולדען דארף!

פֿערשיעדענע נייאנכטיגען.

* (מיסאן אונד דיא דעלעגאציע) מיניסטער-פֿאָרדעט מיסאן בעניט זיך קאָנען (זאמסטאג) אבערס אויף איינע מאן נאך ווען אים אן דען געמינאמען מיניסטער-קאָנפֿערענצען מהיל-צונעהמען, עס ווערען אין ריעזען קאָנפֿערענצען איבער דען מאן דער איינבערשונג איינער אויסער-אָדערמיליכען ערלעגאציע-טויטונג ווא אויך איבער דיא געזעצטע-פֿאָרלאגע, וועלכע דען ערלעגאציע-זען אונטערברייטעט ווערען זאָלען, ענדערליכע בעשלעכע געפֿאסט ווערען.

* (אין יודע אין דען ארעל-שטאנד ערהאָבען!) דאס אמט-בלאטט פֿעראפֿענטליכט זאליכען פֿאליענדעס: „דורך אל-לערהאכסטע ענטשלעכונג פֿאן „יאנאר ווארדע דעם בורא-פעסטער אינאסטען אונד דעפֿאטירטען אישענאר, העררן אמינ שווארץ, זאָוואר דעם-סען גענעסליכען נאכמאסטען אין אנערקענונג זיינער, דורך איינע לאנגע רייזע פֿאן אהרען, אים אינטערעסעט דער ענטוויקעלונג אונד פֿארידענונג דער „פֿאטערלאנדשען פֿערקערס-אינטערעסען“ אן דען טאן געלענטען געמינאמען צען טאגיקטי דער אונגארישע ארעל מיט דעם פֿארי-קאטע „זימאני פֿעריעהען“ — הערר שווארץ איזט אין מאן, דער זיינע יודישע געווינגנס-מיט-טויקטיס ביא יעדער געלענעוויט אויפֿס נלאנ-צענדערס בעקערט! וויר האלטען אונס איבער-צינט, דאס דיא איהם צו מהיל עווארדען ערגא-ערהאָונג אויף דעם ווענעטרומע נכט ענטפֿעט-דען וויר, ווא דיעס לידער הייפֿט ביא אונזערען

פֿאל ליטטאן. דאס האלד-באנד דער קאניין.

(50 טע פֿאָרזעצונג.) עס בענאב זיך דיעס צוויי טאנע נאך דעם בעוין, דען דער הערר קאניינאל פֿאן רֿאָהאן ביא פֿרויא פֿאן לא ס א פ א ר י געמאכט האפטע.

דאס וועטער וואר מילדער געוואָדען, אונד אין קראפטעס אויפֿהויען איינגעטרעטען, איינע איזעע פֿאן נאכטע-קנהיערן גויקליך אונד שפֿאָרן מיט דעם ווינטער אין ענדע צו מאכען פֿונקטען מיט דעם פֿיער-אייזער דער פֿאָרלאגען, דיא איינער רויט-גראכען עראפֿענען, דען לעטע-טען נאכט בעשטיפענען אונד אין שווארצען נאכען הונ-שטעלענען שנעע אין דען נאכטען.

כלוא אונד רויכטיכע געלייכטע זיך דער היטעל מיט דען ערסטען שטענען, אלס פֿרויא לא ס א פ א ר י ערלעגאנטער קלירונג אונד פֿאן אללעס אהרע דעם רויכ-טרויס אונטענען, אן איינעם פֿאקער, דען איהרע דעם רויכ-שאפטען פֿרויא קלאָטירט, זא ווא אים מאָליך געוואַלט האפטע, אויף דעם פֿלאטען וועמ דאָס ערשינען, ווא דיא אן איינעם הווע פֿאן גראפֿטיינעס אויס-זעהען, דעססען האָדע פֿונסטער אן דער נאנצען פֿאָרדער-זייטע נלאנצענער ערלייכטע ווארען, אנהעלע.

ריעזעס הווי וואר דאס פֿאן דאס פֿערס פֿערי-אויסער דעם פֿאקער פֿאן פֿרויא לא ס א פ א ר י העלשען פֿיעלע עקוויפֿאשען פֿאָר ריעזעס הווע, אונד אוי-פֿער ריעזען עקוויפֿאשען גננען צוויי ביז דרייא הונדערט גייערענע אים קאָה אומהער אונד ווארשענען אויף דאס

העייסקאפטע דער געלייכען קראנקען, אָדער אויף דען איינערס הער עיסס צו היילערען קראנקען. ריעזע — בינאהע אינטעראסט ריך אונד מיט שטעלן פֿערוועהן — קאמען אין איהרן מיט ווא ס א פ א ר י געשקויפֿען וואנען אויך ליעטען זיך פֿאן איהרען לאקאיען העייסקאפטען אונד טראגען, אונד דיא פֿערגעהטען אין פֿערצע געוויקעלטען אָדער אין אטלאס-פֿאלגען געהילשען העררען אונד דאסען ווארען קיין גערינגער פֿראסט פֿיר דיא אויסנהענגענען, האלב-נאקטען אונטערוקליכען, דיא פֿאך דער טהיע אויף דען שלאנענען געוויזן ליערען, דאס נאכט דאס געשינען קראנק מאכען, אָהנע איהרען האָדען „שטאטס-בויס“ אים ראטה צו פֿראגען.

וואר איינער פֿאן ריעזען קראנקען מיט בלייכער גע-זכט, פֿארבע אונד מאסטען גלעדערען אונטער דעם גראפען טהאָר פֿערוואונדען, זא ענטשטאנד אין געמורסעל אונ-טער דען אנווערען, עס קאס ועלשען פֿאך, דאס ריעזע גייערען אונד פֿערשטאנדיגע ענגע, דיא פֿאך דער טהיע דער באל-זאלע אונד דער טהעאפֿער זאן נאנצע פֿער-גענונג. זכטען האָב-אָדער זיך דראנען ווא, ריעזען אן איינעם אים אָדער ביין געלאהטען הער צאָג, אָדער יענען ס א פ א ר י ערקאנטע, דעם דיא פֿיסען דיענעס פֿעראנטען, וועניגער ווענען דער שטראפֿאצען ביא מיל-פֿאָרשען מארישען, אלס ווענען ערשטארוונג אין פֿאָלגע פֿאן בעוויכען דיא דען דאסען דער אָפֿער, אָדער דער איטא-ליענישען קאָאדיע.

עס בעדארף קייס דער ערוואַהונג, דאס דיא מענען מיט איהרען פֿאָרשונגען נכט ביא דען מאַנעןן שטעהען בלייכע.